

" על דעת המקום ועל דעת הקהל בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה אנו מתירין להתפלל עם העבריינים "

מסכת כריתות דף ו עמוד ב -א"ר חנא בר בזנא א"ר שמעון חסידא: כל תענית שאין בה מפושעי ישראל אינה תענית, שהרי חלבנה ריחה רע, ומנאה הכתוב עם סממני קטרת .

Any fast day that doesn't include sinners of Israel is not considered a fast day [from a halachic perspective], as the *chelbena* [one out of the eleven spices that comprised the daily *ketoret* sacrifice] has a bad odor, and still the verse counted it among the spices of the *ketoret*. (Kritut 6b)

3 Interpretations

1) מהרש"א [חדושי אגדות שם] - ולא קאמר ומקטירו עמהם, אלא דר"ל שהוא נמנה עמהם בתעניתם ואינו פורש מהם... דיש לצרף גם הפושע היינו בשיש עדה קדושה שהן מנין עשרה בלא הוא אבל אין לצרפו בי' עמו וזכר לדבר לא אשחית בעבור העשרה אבל על פחות מי' לא התפלל

אנשי סדום אמרו: "הואיל ומזון יוצא מארצנו, וכסף וזהב יוצא מארצנו, ואבנים טובות ומרגליות יוצאות מארצנו, אין אנו צריכין שיבאו בני אדם עלינו! אין באין עלינו אלא לחסרנו! (תוספתא מסכת סוטה, ג: יב)

שו"ת אגרות משה [אה"ע א/פ"ב] אבל מסתבר שאין לומר כלל שהם נחשבים כנשבו בין העכו"ם, כיון דהם במקומות שיהודים כשרים נמצאים... והיו יכולין לגרור אחרי הכשרים ואבותיהם... וא"כ רק בבחירת עצמו בדעתו הרעה נתפתה להרשעים

2) רבנו בחיי [שמות ל/ה] - שאין לנו להקל ברשעים פושעי ישראל שלא יהיו בכלל

תעניותינו ותפילתינו, וכמו שאמרו חז"ל [כריתות שם] "כל אגודה שאין בה מפושעי ישראל אינה אגודה". וביאור זה כי שם שמים מתעלה ומתקדש בשעה שהרשעים חוזרים בתשובה ונמנין בכלל הצדיקים, שאם לא כן הצדיקים נתפשים עליהם מפני הערבות שהרי כל ישראל ערבים זה לזה. ומטעם זה נצטוינו במצות לולב ליקח ארבעה מינים באגודה אחת...

משך חכמה (הפטרות, פרשת וילך) - ולכן "אמרו אליו כל תשא עון", היינו שכלליות האומה

תשא כל העון שלא ישתיר אפילו שוגג. "וקח טוב", פירוש, חשבוהו כזכויות.

...דדוקא בברכת המצות שכל ישראל ערבין זה בזה, וכשחבירו אינו יוצא ידי
המצוה כאלו הוא לא יצא. לכן יכול לברך אפילו מי שאינו חייב בברכה זו. (משנה
ברורה, סימן ריג:יד)

3) Rabbi Jonathan Sacks [<https://rabbisacks.org/wp-content/uploads/2021/05/liJT-Explaining-Suffering.pdf> ,]

REFLECTION AND ACTION

Yet despite all the weighty literature attempting to solve the problem, there remains a halachic insistence on *not* solving it. For there is a difference between reflection and action, between *explaining* suffering and *reducing* it.

There is a danger, of which Judaism is acutely conscious, that if we succeed in finding justice in pain, we thereby render it acceptable, or even precious. There is a penetrating example of how the Talmud fights against such thinking, in a long passage outlining the concept of 'sufferings of love' — the privations to which God subjects the righteous not because they have sinned, but in order to increase their reward in the world to come (Berachot 5a; Rashi ad loc). The natural consequence of such a view is to rejoice in affliction; and this indeed is a pious response. Yet the passage concludes with several stories of which this is an example: "R. Hiyya b. Abba fell ill and R. Johanan went to visit him. He asked: Are your sufferings precious? R. Hiyya replied: Neither they nor their reward. He said to him; Give me your hand. He took his hand and healed him." (ibid. 5).

סלח לנו, מחל לנו, כפר לנו

שמות ל"ד/ד - י: ויפֹסֵל שְׁנֵי-לַחַת אֲבָנִים כְּרַאשֵׁינִים וַיִּשְׁלֹם מֹשֶׁה בְּבִקְרָו וַיַּעַל אֶל-הָרִים סִינַי
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים: ... וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל-פְּנֵי וַיִּקְרָא יְהוָה יְהוָה אֵל
רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב-חַסֵּד וְאֱמֶת: נֶצַח חַסֵּד לְאֱלֹפִים נָשָׂא עֵוֹן וּפְשָׁע וְחַטָּאָה וְנִקְהָה לֹא
יִנְקָה פֶקֶדוֹ עֵוֹן אֲבוֹת עַל-בְּנֵי וְעַל-בְּנֵי בְנֵי עַל-שְׁלִשִׁים וְעַל-רַבְעִים: וַיִּמְהַר מֹשֶׁה וַיִּקְדֵּ אֶרְצָה
וַיִּשְׁתַּחֲוֶה: וַיֹּאמֶר אִם-נָא מִצְּאֹתֵי חַן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יְהוֵה אֱלֹהֵינוּ אֲדֹנָי יְהוֵה אֱלֹהֵינוּ כִּי עִם-קִשְׁיֵה-לַעֲרֹף הוּא
וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנִחַלְתָּנוּ:

- מלך מוחל וסולח לעוונותינו
- כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם